

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

vetett repeszemag 8.13 kr., 1 hect... repeszemag 4.88 kr., 1 hect. lenmag 6.51...

LEGUJABB. Bród, aug. 16. A Drináni 1000 szerb áll Belimarkovics vezénylete alatt...

Eladó szőlő. A vén kertben, egy jó karban levő, osztrák elültető, négy kapás szőlő szabad kézből...

Homeopatha orvos Dr. Klár Vincze. Postador, szülész-műtő. Rendel naponta: reggel 7-9 óráig, délután 2-4 óráig.

Ausländer Sammel. nagyvárosi ruhakészítő. Földhaszonbéli hirdetőmely. Debreczeni ref. egyház ingyenes iskolájához tartozó, szepes és vasút közeli...

Elsinger M. J. és fiai. Könyvtár, könyvnyomtatás, kőnyomtatás, kőnyomtatás, kőnyomtatás.

Előfizetési árak: Helyben és postán külföldre: Egy évre 10 fr. — kr. Negyed évre 3 fr. 50 kr. Fél évre 5 — — — Króna néven — 10 —

Hirdetési díj: Ótóraos postánként 8 kr. Nagyobb terjedelmű, mint minden több lapon...

Debreczen, aug. 19.

A „Debreczeni Ellenőr”-nek nagyon a tyukszemére találtak hágúni a „Memento mórival”, mert harmadfél hasábos vezércikkében ugyancsak acsarkodik s elmond és reánk fog sok olyan épületes dolgokat...

Edes ur, ezt már hallottuk, de most nem az a kérdés, hogy ki az okos ember, hanem az, hogy ki a loyális ellenfél? Azé a ki a megvívott harcz után kezét nyújt ellenfelének...

A lezajlott küzdelemben mi lettünk győztesek. Önök jól tudják — de nyilán nem ismerik, hogy mi becsületes fegyverrel harcoltunk; azt is jól tudják, hogy azok a népműtők, földosztók s erőszakoskodók nem mi vagyunk s a forradalmat csinálni nem mi akarjuk.

Hogyan aztán ilyen épületes dolgok láttára és hallattára méltó bosszankodásunknak ama „memento moribus” adunk kifejezést, ez önöknek nem tetszik, pedig ha ama cikkelt mi olvasnánk fel, meggyőződésünk önök is, hogy abban nincs egyébb, jó akaratú figyelemzetésnél, arra nézve, hogy most ugyan mint a helyzet ez idő szerinti urai lehetnek önök ilyen dolgokat is, hanem ez egyáltalában nem a polgári jólét és békes egyetértés érdekében fog történni, hanem igenis lesz belőle örökös viszály, melynek végeredménye a visszatorlás leend.

Ez a szó nagyon megütötte az önök fülét és mi szivesen be ismerjük, hogy a visszatorlás nem szép dolog, — de hát önöknek szabad a bosszúállás politikáját követni?

Önöknek szabad egy becsületben megüszült, nagy családdal bíró tisztviselőt onnan egyszerűen kiűzni, s a nép-

nek nem szabad megkérdézni, hogy miért történik ez? Hiszen ha — a mint mondatott — nem töltik be helyeiket úgy a mint kellene, hol voltak ezen véleményemmel eddig s hogy esik meg az, hogy csak most egyszerre lettek azon állások betöltésére képtelenek?

Mi még többet is tudunk, de a mit multkor elhallgattunk, azt nevezetesen, miszerint ezen tisztviselőket nem akarják candidálni sem.

Ha nem azt mir nem tehetjük fel a mi derék és méltán becsült főispánunkról, hogy ily absurdumot megtörténni engedjen, mert ez a politikai rajongás netovábbja lenne.

Bizony sokkal kívánatosabb dolog lenne, ha nem azt néznék önök, hogy ki — milyen párti, hanem ki képesebb inkább megfelelni hivatalának.

Adja Isten, hogy családunk, s a közigazgatási buzgalom felülmelkedhesék a pártoskodáson; mi nem óhajunk harczot, de még kevésbé óhajunk látni a hatalom erőszakoskodását.

Politikai hírek. — Milán fejedelem e hó 22-én fogja proklamálni Szerbia függetlenségét. — A főhadiszállásról következők jelentik aug. 14-ről: „Előcsapataink egy napi pihenés után oda hagyták a zencizai bivonákok. Mitűnt balszárnyunk a Bosznán egy utóbb nevezett helyről mintegy 500 lépsznyire eső hidon átkeltek volna, megindultak a főhadiszállások is a most már a Bosznia balpartját követő országúton. Nem messze Moszaniacziól pihenő volt, s a lakosság egy része, köztük mohamedánok is, az ut hosszában álltak fel s meghódolássalukról biztosították. Az ut oldalán menet közben puskalövés volt hallható, de nincs ok föltenni, hogy balszárnyunk keveredett volna valamibe. — A csapatoknál elé siető, különböző vallás felekezeti falusi lakosok egybehangzólag azt beszélték, hogy a Busarovtól délre emelkedő magaslatokon erős, ágyúkkal bíró csapatok vannak elhelyezkedve, soraikban rendes török katonasággal, sánczokkal jól elkerített állásban.

A temető. (S. B.) Mindenki tudja, mily kritikus helyzetbe jutottunk az államférfiaink által követett keleti, ugynevezett politika folytán. Ma már a vak is látja, hogy a magyar ezredekek Boszniába bevonulása folytán benne vagyunk a háborubán, mely igazságtalansága következtében pártatlanul áll a harci krónikáiban.

Az hitték a felsőbb körökben, hogy egyszerűen elfoglaljuk Boszniát, s ez által fényes haditényt viszünk véghez; de e számításokat megzavarták az események. Hol állunk ma? Boszniában, az igaz, de nem abban, melyet Andrásy gróf fantáziája képzelt, nem a meglapuló, vakon engedelmeskedő Boszniában, hanem abban, amely a tettetés

akkor hurcolták, mikor számára feltárult talán minden kéjeivel gyönyöreivel, talán boldogságával a szerelem vágott álmódott világa! Hallgatott és szenvedett. Elvitte Szamosújvár falai közé, melylyel együtt kelt, feküdt, dolgozott és pihent, szerelmét, lemondással reménytelenül. Ezzel tárgyalott, vele álmódott, ennek emlékei szibongtak körül elfáradt, elgyőrt szívét, s még sem nyugott, és nem sohajtott... ó a börtönben, szerelme pedig keblében lán elemetve. XV. Ayda ott fektét selyem párnái közt lázban öntudatlanul. — Éjjel és nappal, mint egy megkövült, mozdulatlanul, mint szobor, lesve az ajk minden leheltetését, a szív minden dobogását, ott ül a beteg ágyánál — Idzeboj. Jönnek látogatók, résztvevők, vallai közegaurított feje alig mozdul, hogy kifejezze a szívben dühöngő kétségbeesést: — Nincs remény! Legtöbbbözör megjelenik báró Bettlerfracz főhadnagy ur. Ott áll a beteg ágyánál, negatív, leverten, mintha összes reményei, sőt egész jövőjének omladékaín keseregne. Még Idzebojnak is feltűnt e tüntető részvétel, mintha jól esett volna, hogy van valaki, a ki a betegben vele együtt látszik gyászolni önnön életét: szinte várta érkezését. A tiszt ur pedig eljött. Ugy sem volt egyéb dolga. Azonkivül a vitéz ur így gondolkozott, így beszélt magában:

alarczát eldobva, a kardhoz apellálta ügyét, s mely minden követ megmozdít, hogy az occupatóból capituláló legyen.

S úgy látszik, hogy közelebb állunk az utóbihoz, mert Boszniában fegyvert ragad mindenki, s igyekszik tőle telhetőleg védeni hazáját.

Az is világos immár, hogy Szerbia sem marad telen talát, Montenegró is alkalmazint roszat akar, mert ha jót akarna, nem tanácskoznék Nikita fejedelem naponta a bosnyák vezérekkel.

Oszták-Magyarország feje felett tehát gyűl a baj minden oldalról. Katoanánk még eddig — dacára a sok vérontásnak, áldozatnak, — nem tudták eloltni a lázadás uszkeit. Most visznek hozzájuk új ezredeket, melyek szintén magyarok.

Dehát nem zugalódhatik Magyarország, hiszen Európa bizta rá e szerep eljátszását, — Európa parancsolta, hogy menjen Boszniába rendet csinálni!

S államférfiaink hven teljesítik a parancsot; nem tekintik az áldozatokat, nem gondolnak azon szülőik átkával, kiknek gyermekeiket minden ok nélkül, a boszniai mészárszékre hurcolták.

— BUDAPESTI HÍREK. A nyomdászok Sz. István napján ünnepepült rendeznek a lóvöldben. A Nasser kávéházban egy ismeretlen férfi gyufával megmérgezte magát. A Váczerd tegnapelőtt vitetett új állomás helyére. Bátor hősök. Két urhölgy a vasárnap fel szállandó léggömbbel utazást szándékozik tenni a föld feletti nagy mindenségben. A fővárosi hivatalnokok és tisztviselők „függetlenségi kör” alakítanak.

A boszniai hadjárat. (—) Szapary hadosztályáról a következő szomorú távirat érkezett: „A huszadik hadosztálytól érkezett távirati értesítés szerint, e hadosztályt aug. 19-én Doboj melletti hadállásában a Boszna jobb partján, a g y s z á m u ellenesges haderő támadta meg, azonban — bár érzékeny veszteséggel minden támadást visszavert.” Ime tehát a hivatalos távirat is beismeri, — hogy a 20-ik hadosztály nagyvesztéséggel szenvedett, sőt magán hírek szerint az egész hadosztály elfogatott. A felkelők átkeltek a Száván, s a Duna

— Te Alfréd barátom csinos fu vagy, jó társalgó, mint a tisztek s gazdag, mint a német bárók szoktak lenni, azaz semmid sincs. Ennek az örmény kisasszonynak pedig tömelen kincse lehet, a mit te majd szépen megtanasz járn. Tégy kísérletet, jászad a szerelmest, busongót; ha fellébad a léány poztuasend szép kis bábu biz az, elveheted feleségül, s menyki nagy ur lesz belőled, ha meghalt: ez az öreg gnom, akkor sem hagy semmi nélkül. — Csak rajta Alfréd, játszad a busongót!

S a vitéz barátom úgy tón a mint mondá. Napokon át a mint a lán mindig erősült, Idzeboj kétségbeesetten sohajtott: — Nincs remény! A 14-dik napon a felkelő nap első sugáiraival Ayda is felnyitá szép szét zemeit. Ah hová lett azokból az égető tűz, az andalító báj. Tátoráza néz körül, mint a ki ismeretlen helyet vizsgál.

Szegény Ayda a lán alatt elvesztette emlékezetét. — Leányom kedves Aydám! A hóly megdörzsölte homlokát, felemelte halvány arczát, gondolkozni akart és nem tudott, emlékezi és nem volt mire, — a mult reá nézve többé nem létezett. — Igen szíven azt mondja, hogy te vagy aytám, de hogy Aydaúnak hívnak, azt most hallom először.

gőzhajózási-társulat vontató-gőzcsőjét hatalmukba kerítették. Tehát a felkelők már egyesesen hátban fenyegetik Philippovicot.

Néhány nap óta a Száván való hajózás Samacz és a Drina torkolata közt megszaktitott, a török határ lakossága a hajókra lő. Hírlik, hogy Hadji Loja Szerajevó bevétele után a Drina jobbpartjára szándékozik vonulni, hogy a harczot ott folytassa.

A felkelők már a saját területüket is fenyegetik. Egy mitroviczi távirat ugyanis azt mondja, hogy a f. hó 14. és 15-ke közti éjen a folyamőrég nagyszámu fegyveresek közeledtet jelenté. A mi katoanánk néhány lörés váltása után, a tuler elől visszavonultak.

Bécsből a viszonyokra vonatkozólag a következőket távirják: „Itteni politikai körökben attól tartanak, hogy a boszniai fejlemények nem sejtett eseményeket fognak maguk után vonni, melyek közt első sorban egy Törökország elleni háborút emlegetnek.

A felhatalalos lapok nyakra-főre írják, hogy Bosznia pacifikációja pár nap mulva bevégeztet lőn leend. Ettől pedig még nagyon messze állunk.

Nem igaz az sem, hogy csapataink valami rözös helyzetben volnának; csehül állunk biz ott nagyon, mutatja ezt azon körülmény is, hogy lázas sietséggel szerelnék fel és mozgósitának négy hadosztályt, mely hivatala lenne kirántani a hinárból szegény katoanánk, kik az egyetlen hadvezérlét következtében oly borzasztó helyzetbe sodortattak.

— VIDÉKI HÍREK. Baleset. Egy vasuti kalauzon, ki a tisza vidéki vaspályánál volt alkalmazásban — gyászos szerencsétlenség történt pár nap előtt. Midőn a vonat javában rohogott s épen egy hidon ment keresztül — a kalauz épen akkor lépett ki valamelyik coupepéből, a hol a jegyeket láttaozta. A kitépésnél a hid valamely közel eső gerendázata lekapta lábáról s elesvén, lábait a vonat kerekéi alá sodortattak. Most aztán le kellett lábait fűrészelni, sőt még életben maradása is kétséges.

Egy Bataaszok melletti korcsmáros fiával együtt a nála szállott idegen urat meggyilkolta. A tettesek már elfogattak. Szentes város községülése 500 frot sszarozott meg egyhangulag a mozgósitottak családjai számára. Ritka halálozás történt Verseghehen, hol Mehalik Ferenc polgár és neje (mindketten 60-60 évesek voltak) egy napon, augusztus 12-én hunytak el. Egy pécsi börtönőr öngyilkossági szándékából, eréit felmentezte. Egő coupee. Pár nap előtt a tisza vidéki-vasut egy 3-ad osztályú kocsija meggyuladt. Szerencsére sikerült eloltni. Jozsef főherczeg Kaporszára utazott, hogy a honvédség felett szemlét tartson.

A bródi főhadiszállásról. Tegnap délután 5 órakor érkezett ide Serajevóból Hafiz pasa, kit a felkelők a kormányzósg elfogadására, kényszerítették és ki a boszniai török csapatok parancsnoka. A pasát egy minden felekezettel képviselő előkelő serajevói polgárokból álló küldöttség kísérte.

Hafiz pasa, kit mindjárt megérkezésekor Kopfinger tábornok fogadott a parancsnok nevében, ma este 7 órakor kíséretével együtt fogadtattott Philippovics tábornosnagya által. A tábornosnagya sátrora megillető katonai tisztviséssel üdvözölte Hafizt, ki az előkezépparancsnoknak bemutatá a serajevói küldötteséget. Ó maga kijelenté, hogy ő tábornok katonaként, kormányzó tekintély nélkül, és élénk színekkel festé a felkelés kitérését Serajevóban július 28-án. A kormányzósgot csak azért fogadta el a felkelőtől, mert azt hitte, hogy személyes befolyása által az anarchiát meg fogja felekezteni. Előbb azonban megbeszíté a dolgot Maszar pasával, a letett valival. Azonban, fájdalom nem sikerült neki a lázadókat megfékezni, minthogy egyik rendes

Nem emlékezik, semmire sem emlékezik! sohajtott az apja. Bettlerfracz ott állott az ágy lábánál. A hóly észrevette, nézte, nézte mereven, sokáig, szólanál, a néma esendben még a lélekzet is hangot adott. A báró nem merete megtörni e esendet. A hóly ajakán mintha egy mosoly játszadozott volna. Ez első mosolylyal elaludt. Szép esendes álom volt, üdítő életadó, és álomban mind atyja és az ifju tiszt képe járt lelke előtt ezer viszonyban, ezer változatban. Mikor ébredett csak a tiszt állott ott. Az a mosoly még ott játszott az arczon, ajkon, olyan tiszta derült volt a homlok és a szép szemek sugára. — Kedves barátom! Ugy-e te vagy az, a ki grettem oly sokat terél, hogy mit, azt már nem tudom, de tudom, hogy szeretél. — Most is szeretlek Ayda! a szót a főhadnagy ur. — Én is szeretlek... Oh jer közelebb... hajtás ide fejedtet, lehelteted életmet, életed életet adni fog... Oh milyen szép így az élet! — Én élni akarok, élni és boldog lenni... Ugy tetszik, mintha még nem lettem volna boldog. — Az álom ismét eljött, s Ayda elszunyadt édes álomba, mulatni a szerelem tarka képeivel. A lán nem volt képes megtörni, elalutni a felébredt szerelmet, de az ész, az emléke-

zástólaj a másik után csatlakozott hozzájuk. Ó maga egy ideig egy semináriumban fogva tartott, és hadsége gyalogatos módon le-mészárólatott — oly sors, mely több török tiszte, többi között a zászlóalj parancsnokot is érte. A Boszniában levő 30 zászlóalj, ezek közt öt rendes, mind át ment a fölkelőkhoz.

Hafiz pasa elmondta továbbá, hogy néhány nap előtt kormányától azt a megbízást vette, hogy menjen az osztrák-magyar főhadiszállásra és kérje meg a parancsnokot, hogy ne nyomuljon tovább előre, mert tárgyalások vannak folyamatban. Akkor, körülbelül négy nap előtt nem engedték meg a fölkelők, hogy elutazék Serajevóból; de midőn a szenvedett vereségek első hírei a városba jutottak, a küldöttséggel együtt a hadiszállásra küldetett.

A küldöttség, melyhez a parancsnok egy szláv beszédet intézett, azt kéré hogy ne nyomulna most addig előre, míg az angol kormány nem követeit. Philippovics báró arra hivatozott, hogy erre nézve nincsenek instructiói Bécsből és egész kategorikusan kijelenté, hogy minden ellenállást, melylyel Serajevóba való utjában találkoznék, a legnagyobb elhatározottsággal fog leküzdeni és leverni.

Hafiz pasa mellé s itt tartózkodásának idejére, Kopfinger tábornok adott. Hafiz pasa kinek mint tábornoknak neve van és ki európai műveltséggel bír, hir szerint, ma délután a küldöttséggel együtt visszamegy Serajevóba. Philippovics báró tegnap dében számos más küldöttség között az itteni, Ausztria által segélyezett katolikus iskola növendékeinek küldöttségét is fogadta. — Ommercaennovics ferenczrendi egy meleg, Ausztria-Magyarország iránt köszönetteljes beszédet mondott. A parancsnok megható szavakban válaszolt és az uralkodó kegyelme által áldásúsvó jövöt ígért mire a jelenvalók könyveket meghatva lelkes szíviókban törtek ki, éltetvén az osztrák-magyar császár- királyi párt és Philippovics tábornosnagyaot.

Tan ügy. — Értesítés. A debreczeni ref. egyház nyolczosztályú leánynevelő intézetében az 1878/9 iskolai év szeptember 2-án veszi kezdetét. Felvételik minden 6 évét már bevégeztet leánygyermek vallás különbség nélkül. Minden iskolai év kezdetén ura iratnak be azon növendékek is, kik a megelőző érekben ezen intézetben neveltek.

A beiratások eszközölhetők a nevelőintézet helységében — czelegéd-utca 2569 — az igazgatónál helybeli illetőségűekre s hely. hivatalusokra nézve augusztus hó 26-tól 30-ig, vidékiekre s más vallásúakra nézve augusztus 30-tól szeptember 3-ig; az előbb jelenlétezők csak elfogyezhetetnek.

Ezen intézkedést illetőleg szükségesnek látjuk tudomásul hozni, hogy ezen nevelőintézetet egyedül a debreczeni hely. hiv. egyház állította, s tartja fenn: és így a dolog természetéből önként foly azon intézkedés, hogy elsőbbség is a helybeli illetőségűeknek s hely. hiv. nyilt alkalmat a beiratásra, szivesen fogadván a vidékieket s más vallásúakat is mindaddig, míg az intézet tantermeibe befogadható létszám össze nem jó.

A szept. 3-nál később jelentkezők — rendkívülleg — a felügyelőséghez írásban benyújtandó indoklás mellett irhatnak be. A tandíj egész évre az első — kezdő — osztályban 20, a többi osztályokban 30 f. o. é. — Ezen felül iskolai előkészület czime fizetendő 2 f. o. é.

A tandíj felvéneként előre fizetendő; ez beiratás alkalmával lefizethető az intézetben is, de az egyháztanács végzése szerint az egyházi adósdó hivatalt veszi azt fel a beiratást megelőzőleg.

Az oktatásban már részesült növendék iskolai bizonyítványra vagy felvételi vizsgán tanusított képessége, ismerete s ügyessége szerint osztályozatik.

zét sugari nem hatolhatván vissza a multba; életvezetékéknak tárgyát. Ayda szeretett, hogy kit, arra már nem emlékezett, oda adta a szív kincseit annak, a kit legelőbb látott, midőn életre jött. Neki szeretni kellett, — mert a szerelem elfoglalta egész szívét, s számára az élet ott kezdődött, a mikor felébredett, tudta, hogy valaki kiérdemelte szívét, kezét, és az a valaki, nem is tudta gondolni, hogy más legyen, mint az a csinos alak.

Idzeboj eltávolított mindent a mi leányát keletre emlékeztette volna, félre tette minden egykor kedves tárgyait, nehogy észbe hozzák azok a multat. Megszüntette a keleti pompát, bezárta, befalaztatta az optikai csarnok ajtaját, bezárta a zenélőkutra nyíló szobákat, befalaztatta ablakait.

— Semmi, semmi észbe ne hozza a multat. Háztartását egészen nyugot izlése szerint rendezte be, — és egészen új cseledéséggel látta el. Ayda pedig épült, erősült. Ha a hadnagy karjain sétáltak tetti, olyan boldog arczal tekintet kedvese szemében, s egészen átszellemülve hallgatta ajkáról az ömledés mézes beszédet, szürsölőse édes kéjjel a szív e mérgét. A kis törpe öreg arca pedig haragtól lángolt, ha látta, hogy a tiszt mindig nagyobb és nagyobb tért hódít leánya szívéből. (Folyt. köv.)

